

דף תרגול: בין עובדה לבדיה – חשיבה ביקורתית ושיח מכבד

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות מאפיינים של מידע כוזב וללמוד שלושה צעדים להתגוננות מפניו
- להבין מדוע דמוקרטיה זקוקה למידע מהימן ולשיח מכבד
- לתרגל אוצר מילים ושם הפעולה בהקשר הנושא

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת הנקרא

1. א – תמונות מהירח עם יצורים מכונפים
2. ב – שהוא היה בדיה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הטקסט אומר שהתברר שהכול היה בדיה
2. נכון – כך נאמר בפסקה 3

חלק ג' – אוצר מילים

1. בדיה
2. מהימן

חלק ד' – התאימו מושג להסבר

- 1 – ב (סיפור שהומצא ואינו אמת)
- 2 – ג (אפשר לסמוך עליו)
- 3 – א (להפריד בין רצוי ולא רצוי)

חלק ה' – סדרו את שלבי הבדיקה לפני שיתוף

1. עוצרים ושמים לב לרגש שהמידע מעורר
2. בודקים מי המקור ומתי המידע פורסם
3. מחליטים אם לשתף

חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- עוצרים, בודקים, מחליטים
- לתקוף רעיון=להתמודד עם הטיעון; לתקוף אדם=להשמיץ ולפגוע בו אישית
- כי המידע עובר היום בעיקר מאדם לאדם וכל שיתוף הופך אותנו ל'עורכים' קטנים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשאלת הכיתה המוצעת על מניעים להצבעה כדי לחבר לנושא הדמוקרטיה
- מומלץ לתרגל בעל פה את שלושת הצעדים (עוצרים-בודקים-מחליטים) לפני מילוי חלק הסידור
- בחלק הכתיבה כדאי להזכיר את בנק מילות הטיעון שמופיע בעמוד המקורי



דף תרגול: בין עובדה לבדיה – חשיבה ביקורתית ושיח מכבד

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

המאמר שקראתם עוסק בהבדל בין עובדה לבדיה, בדרכים לזהות מידע כוזב וברוח של שיח מכבד שעליה נשענת הדמוקרטיה. בדף זה תתרגלו הבנה, אוצר מילים ולשון בהקשר הטקסט.

בנק מילים: מהימן | בדיה

1 חלק א' – הבנת הנקרא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פורסם בעיתון בניו יורק בקיץ 1835?

(א) תמונות מהירח עם יצורים מכונפים (ב) ראיון עם נשיא ארצות הברית

(ג) סיפור על מלחמה בים

2. מה התברר בסוף לגבי סיפור הירח?

(א) שהוא נכון לגמרי (ב) שהוא היה בדיה (ג) שהאסטרונום קיבל פרס

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	סיפור הירח משנת 1835 התברר כאמיתי.	☐	☐
2	מידע כוזב מנסה לעורר רגש חזק כדי לגרום לנו לשתף מהר.	☐	☐

3 חלק ג' – אוצר מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. סיפור שהומצא ואינו אמת נקרא _____

2. מידע שאפשר לסמוך עליו הוא מידע _____

4 חלק ד' – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בדיה	___	**א.** להפריד בין רצוי ולא רצוי
2. מהימן	___	**ב.** סיפור שהומצא ואינו אמת
3. לסנן	___	**ג.** אפשר לסמוך עליו

5 חלק ה' – סדרו את שלבי הבדיקה לפני שיתוף

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	בודקים מי המקור ומתי המידע פורסם
☐	מחליטים אם לשתף
☐	עוצרים ושמים לב לרגש שהמידע מעורר

6 חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

כרטיס יציאה

מהם שלושת הצעדים להתגוננות מפני מידע כוזב?

מה ההבדל בין לתקוף רעיון לתקוף אדם?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️